
KRÓNIKA

DUBRAVKA UGREŠIĆ NIN-DÍJA – A horvát irodalom középnemzedékéhez tartozó Dubravka Ugrešić nyerte a múlt év legjobb regényéért járó NIN Irodalmi Díjat. A *Forsiranje romana reke* című díjazott mű szerzője 1949-ben született, a zágrábi Horvát Irodalomtudományi Intézet munkatársa. Eddig három regényt, több ifjúsági könyvet és tanulmányokat publikált, de írt filmforgatókönyvet is. Oroszból és angolból fordít rendszeresen. Regényei közül ez utóbbival osztatlan sikert aratott: először megkapta érte a Horvát Íróegyesület Đalski-díját, majd Milorad Pavićtyal osztozott a Meša Selimović-díjon és végül 6:1-es szavazattöbbséggel kapta e rangos kitüntetést attól a bírálóbizottságtól, amelynek tagjai Svetozar Koljević, Novak Kilibarda, Branko Popović, Slavko Gordić, Igor Mandić, Jovan Deretić és Teodor Anđelić voltak. A díjnyertes regény ismertetésére még visszatérünk. Itt mondjuk el, hogy a zsűri több mint negyven irodalmi alkotást bírál el, és hogy a szűkebb keretben ott volt még Borislav Pekić *Atlantida* című kétkötetes új munkája és Miroslav Savičević *Priča o kosovskom boju* című regénye.

OSKAR DAVIČO NYOLCVANÉVES – Január 18-án ünnepelte nyolcvanadik születésnapját Oskar Davičo, az egyik legjelentősebb és egyben legtermékenyebb jugoszláv író. Ebből az alkalomból köszöntötték a legmagasabb állami és köztársasági tisztségviselőket, és rendeztek alkalmi ünnepséget tiszteletére a Szerb Íróegyesületben. A Magyar Szóban Fehér Ferenc íróvárosa és hosszú éveken át fordítója köszöntötte. Ebből idézünk: „Nekünk régi barátunk: már a régi hidasok munkáját is ismerté; ha a Forum könyvesboltot nyitott

Belgrádban, ő ott állt mellettünk, s mondta tovább az irodalmunkat méltató szavakat; ha hirtelen elhatározással folyóiratot alapított, késő este hívott fel bennünket, hogy jugoszláviai magyar író ne hiányozzék a szerkesztőségéből; a bácskai környezetben megtartott ifjúsági költészeti fesztiválon valahányszor őszinte érdeklődést mutatott a jugoszláviai magyar költők munkássága iránt...

Amikor egész életművének elismeréseként a Goran-koszorúval tüntették ki, mi is szólunk róla, mint a század jugoszláv irodalmának egyik legjelentősebb egyéniségéről. Már egyetemista korában bekapcsolódott az illegális kommunista mozgalomba. Többször letartóztatták, a harmincas években öt esztendőét sínylődött a királyi Jugoszlávia börtöneiben. A második világháború idején az olaszok internálták, de megszökött, és csatlakozott a partizánmozgalomhoz. A háború után író, újságíró, a *Delo* c. irodalmi folyóirat szerkesztője.

Ma is vallja, hogy pályája során sokat köszönhetett első alkotói korszakának, a szürrealizmusnak. Alig húszéves, amikor már két verskötet jelzi ezt az irodalmi elkötelezettséget. A harmincas években a haladó, forradalmi szellem az uralkodó műveiben. Egyik méltatója így sorolja fel sajátosságait, írói erőnyeit: szenvedélyes lírai alkat, pazar nyelvi készség, a képek érzékletessége és gazdagsága jellemzi. Hangvétele erőteljes, retorikus. Börtönből való szabadulása után jelent meg *Pesme* (Költmények, 1938) c. kötete, majd a *Hana* (1939) c. versciklusa. A háború után *Višnja za zidom* (Meggyfa a fal mögött, 1950) c. verskötetével jelentkezett. Ebben a kötetben tette közzé két jelentős versét; mindkettő a *Srbija* (Szerbia) cí-

met viseli. (Megtalálható Ács Károly Jugoszlávia népeinek költészetéből készített fordításgyűjteményben, a *Kiásott kard* c. kötetben.)

Élete során Davičo több mint hatvan könyvet adott ki máig, s ezek közül harminchárom verskötet. Nyughatatlanul és fáradhatatlanul kereste mindig az új költői lehetőségeket, s ez vonatkozik prózai műveire is. A *Pesma* (A költemény) c. regényét Herceg János ültette át magyarra. Ebben a művében a megszállás alatt élő Belgrád illegális harcáról fest izgalmas képet. Méltatói a modern szerkesztési felépítést, a bravúros lélekrajzot és a dinamikus stílust emelik ki legfőbb erényeiként. *Beton és jánosbogarak* (Beton i svici) c. regényét Dudás Kálmán fordításában olvashatta a magyar olvasóközönség. A hatvanas évek első felében megjelentetett regényciklusában (*Čutanje, Gladi, Tajne*) egy fegyház sajátos és hiteles atmoszférájában élő forradalmárok magatartásának és ideológiájának kialakulását ábrázolja. A *Napjaink éneke* c. antológiában és a fentebb már említett fordításgyűjteményben Ács Károly tette közzé kiváló Davičo-fordításait. A belgrádi Nolit és az újvidéki Forum közös kiadásaként jelentették meg Oskar Davičo *Pesme – Versek* c. kétnyelvű kötetét, mégpedig Radomir Konstantinović válogatásában, s Ács Károly, Csuka Zoltán, Dudás Kálmán és Fehér Ferenc fordításában...”

S ezt még tegyük hozzá: Fehér Ferenc Davičo-fordításai *A madár árnyéka* és *Felhőjáték* és a *Vándorfelhők* című műfordításkötetében található meg. Bori Imre pedig az *ember keresése* című tanulmánykötetében értekezik Davičóról. Davičo írta a *Hid 1934–1941* című válogatás előszavát is az 1964-ben megjelent kötetünkhöz.

ELŐKÉSZÜLETEK AZ ANDRIĆ-CENTENÁRIUMRA – 1992-ben lesz Ivo Andrić Nobel-díjas író születésének századik évfordulója. Ezt az évfordulót méltóképpen kívánja megünnepeelni a Jugoszláv Írószövetség és az ország irodalmi közvéleménye. Az író hagyatékát apoló bizottság januári értekezletén közölték, hogy a közelgő emlékülnepeken a fővárosban szobrot állítani Andrićnak, továbbá szorgalmazzák műveinek újbóli kiadását és fordítását. A múlt év végén fejeződött be tizenhét kötetes összes műveinek újbóli kiadása, és megjelent az új Andrić-katalógus is. Az utóbbi években Andrićot legtöbbet cseh, olasz és német nyelvre fordították.

CENTÚRÁZOTT FILMEK BEMUTATÓJA BELGRÁDBAN – Érdekes témát vá-

lasztott Zorica Bobić belgrádi filozófus magiszteri dolgozatának megírásához. A cenzúra ról, a filmcenzúráról értekezett, és el is döntötte, hogy a közönségnek bemutatja az elmúlt két évtizedben valamilyen oknál fogva be nem mutatott, azaz dobozban maradt filmeket. A kísérlet, bár nem járt teljes sikerrel, mégis nagy visszhangra és még nagyobb érdeklődésre talált. Így láthatta a belgrádi egyetemista központ közönsége Živojin Pavlović *Zaseda* (Lesben), Mića Popović *Delije* (Daliák), Dušan Makuvejev *WR – misterije organizma* (WR – avagy az organizmus misztériuma), Želimir Žilnik *Rani radovi* (Korai munkák) és a Bulgakov-regény nyomán készült *Mester és Margarita* című filmet. Három film továbbra sem kerülhetett közönség elé: ezek Bata Cengić *Uloga moje porodice u svetskoj revoluciji* (Családom szerepe a világforradalomban), Laza Stojanović *Plastični Isus* (Jézus) és a *Pet minuta raja* (Öt perc paradicsom) című filmek. A bemutatott filmek után vitaestet rendeztek a cenzúra és a dogma, a cenzúra és a nyelv, valamint a cenzúra és a közvélemény témára.

MEGHALT MILOŠ HADŽIĆ – Újvidéken 68 éves korában elhunyt Miloš Hadžić kiemelkedő jugoszláv kultúrunkás, az újvidéki Szerb Nemzeti Színház nyugalmazott igazgatója. Miloš Hadžić volt többek között a *Slobodna Vojvodina* felelős szerkesztője és a Belgrádi Televízió első és alapító igazgatója. Ugyancsak alapítója a Sterija Játékoknak, 1958-tól pedig egészen 1979-ig az ország legöregebb színházat vezette.

ÉLETMŰDÍJ RADU FLORÁNAK – A Vajdasági Íróegyesület életműdíját Radu Flora író, költő és irodalomtörténész, a belgrádi egyetem bölcsészettudományi karának tanára érdemelte ki. Radu Flora a jugoszláviai román irodalom sokoldalú és markáns egyénisége. Az ötvenes évek elejétől kezdve rendszeresen publikál. Mintegy húsz önálló kötete jelent meg eddig.

SZERZŐDÉSALÁÍRÁS A KIADÓBAN – A jelek szerint kivételesen sok regény fut be az idén a Forum Könyvkiadóba. Január elején ugyanis az Alkotók Gyűlése által javasolt mind a hét szerző, név szerint Brasnyó István, Kalapis Rókus, Szathmári István, Szügyi Zoltán, Tolnai Ottó, Végel László és Vicei Károly is aláírta a regénypályázaton való részvételi szerződést. Ugyancsak az év végére várható több, az előző pályázatokról áthúzódó regény megérkezése is.

TANÁCSÜLÉS A KIADÓBAN – Január derekán ülést tartott a Forum Könyvkiadó, a Híd és a Létünk szerkesztősége Kiadói Tanácsa, amelyen elfogadta a múlt évi munkáról szóló jelentést, meghozta az idei kiadói tervet,

és meghallhatta az Alkotók Gyűlése novemberi plenáris üléséről szóló jelentést. A tanács Bori Imre, Dudás Károly, Koncz István, Mák Ferenc és Utasi Csaba személyében kinevezte az 1988. évi Híd Irodalmi Díj bírálóbizottságát is.

HIBAIGAZÍTÁS

A folyóiratunk januári számának mellékleteként közreadott 1988. évi tartalommutatóból, a Versek éve antológia szerzőinek felsorolásánál kimaradt egy sor Beszédes István, P. Nagy István, Bata János és Bozsik Péter nevével. A számunkban közreadott Böndör Pál Parafrázis című versének utolsó sora helyesen így hangzik: „visszaguruljon a fentiek világába”. Tomán László és Herceg János írásának egy-egy oldala (106–107. o.) felcserélődött, Harkai Vass Éva Mészöly-variációk című könyvkritikájából pedig kimaradt egy szövegrész, ezért az írást mostani számunkban újra közöljük.

A sajnálatos nyomdahibák, valamint az új nyomdatechnikai eljárásból eredő rendellenességek miatt a szerzők és az olvasók elnézését kérjük.

A FORUM KÖNYVKIADÓ ÚJ KIADVÁNYAI

Josip Broz Tito összegyűjtött művei XXV.

Sinkó Ervin: *Áron szerelme* I–II. (kisregények)

Sinkó Ervin: *Egy regény regénye* (Moszkvai naplójegyzetek 1935–1937;

Magvető – Forum közös kiadás)

Göbgy Fehér Gyula: *Vallatás* (drámák)

Ladik Katalin: *Kiűzetés* (válogatott versek; Magvető – Forum)

Csorba Béla: *Rögeszmélet* (versek)

Vékás János: *Szeli István-bibliográfia*